

Ово сећање је кратко, али јако.

Кратко – јер сам се у Новом Саду задржао тек неколико сати. Јако, јер га је појачала ракија којом ме је гостио Сава на факсу. И на српским факултетима професори цугају по катедрама у време слободно од предавања. Ракија је била неописиво јака и добра, зачињена и појачана (са своје стране) неописиво јаком добром кафом и истим таквим дуваном. Није ме напуштао осећај да ми је овај град страшно близак. Војводина је као српска Галиција: иста она покојна Аустрија и дан-данас вреба као сенка над њеним растреситим просторима.

Од зграде Филозофског факултета до Дунавског кеја нема ни пар корака. Имали смо времена само за Дунав, парче кеја и да бацимо поглед на другу обалу, где се уздизала Петроварадинска тврђава.

Мостова, ниједног од три, није било – само остаци. Уместо њих функционисао је један-једини, привремени и понтонски. Мислим, низводно, односно лево од нас.

Срушени мостови Новог Сада и јесу срж или центар сећања. У ведар и топао јесењи дан доспеваш у град у коме ти се одмах све допадне. Толико да чак потајно желиш да останеш овде дуже – макар због Дунава и његових мостова. Али се испоставља да мостова нема, још увек нема. Тек тад почињеш да схваташ да су на ово место падале бомбе пре само неких три и по године. И

ево ови, на пример, нагорели остаци, овај сломљени ко-
стур коме се управо приближаваш – то више није Вара-
дински мост којим би радо прошетало до тврђаве на
другој обали, већ сведочанство „непропорционалне
примене војне силе 1. априла 1999. године“.

Зашто је Запад кажњавао Србију тако „непропорцио-
нално“? Зашто ја, његов убеђени адепт и агент, не нала-
зим речи чим се поведе прича о српском пролећу деве-
десет девете? Зашто баш Нови Сад, заправо толико
опозиционарни, прозападни, зашто ови Србогаличани,
ови пост-Аустроугари Србије, зашто су баш они били
жртве?

Замислимо, не без језе у утроби, да је Косово Крим, а
Косовари – кримски Татари. Ове аналогije и данас се
радо лађају разноразни пансловенски провокатори. Ја
је мрзим и не говорим о томе, већ о нечему другом. На
пример, кад би Запад наступао као заштитник кримских
Татара у неком, срећом, замишљеном сукобу, па би, како
би прекинуо насиље над њима, почео да баца бомбе, али
из неког разлога на Лавов? Није могуће?

Међутим, управо то су урадили Новом Саду.

У Лавову нема Дунава, али се његова близина понекад
осећа превише снажно.

* * *

У јесен 2014. научио сам да се полако навикавам на
поменути језу у утроби – нажалост, нимало замишљену.
На Криму су већ добрих пола године газдовали агресори,
на Истоку је отворен фронт.

Прошло време у претходној реченици није постало
прошло ни данас. Али бомбе на Лавов из неког разлога

нису пале, тако да треба захвалити (Коме?) за сачуване мостове на Полтви.

До октобра 2014. сви мостови у Новом Саду, укључујући и Варадински, одавно су обновљени. И уопште, град је изгледао потпуно излечено, опорављено и задовољно. Толико да је у њему чак отворен кафе „Бифе Путин“, а 7. октобра, на рођендан овог политичара тамо је служена огромна рођенданска торта. Сви присутни, а посебно локални навијачи, надахнуто су урлали „хепи бртдеј ту ју“, одајући част „почасном грађанину Новог Сада“.

На путу до Дунава, нисмо могли а да не приметимо ту тробојну фирму (натпис на белом КАФЕ, на плавом ПУТИН, на црвеном БИФЕ, при томе речи „кафе“ и „бифе“ приметно мањим словима него презиме) и, да будем искрен, нисмо могли а да у његовом правцу не проспемо читаву салву клетви. Ускоро ће се испоставити да су деловале: „Путину“ је лоше кренуло, бифе је убрзо затворен.

Тог другог пута у Новом Саду знатно сам пажљивије слушао приче мештана о рату и бомбардовању. Једноставно нисам могао да одлутам и не слушам их како сам то можда чинио 2002. Према стању на октобар 2014. „рат“ је постао најчешћа реч украјинског језика. За претрагу „руско-украјински“ Гугл је прво нудио „руско-украјински рат“ па тек онда „руско-украјински речник“.

Тако крајње одредиште те шетње није био обновљени Варадински мост него меморијална табла на његовом почетку. Првог априла 1999. године тамо је погинула прва жртва бомбардовања у граду. Имао је двадесет и девет година и нестао је заједно с мостом. Бомбе су их обориле у исто време.

До тврђаве на другој обали Дунава опет нисам стигао.

САДРЖАЈ

Средњоисточна ревизија	5
Ерц-херц-прц	72
<i>Carpathologia cosmophilica</i>	86
Град-брод	100
Аве, „Крајслере“!	109
Време и место или моја последња територија	135
Мала интимна урбанистика	147
<i>What Language are you from?</i>	163
Земља снова	180
Четири милиона за наше агенте	192
Атлас. Медитације	196
Место сусрета Schwabija	216
Звијезда апсинт	235
Кијев. Сузавац	249
Седамсто жестоких дана, или улога контрабаса у револуцији	254
Нови Сад, 2002, 2014.	268

Напомена:

Ала Татаренко је превела есеј „Средњоисточна ревизија“ од 1. до 7. фрагмента, а Милена Ивановић од 8. до краја и све остале есеје у књизи.

Јуриј Андрухович
МОЈА ПОСЛЕДЊА ТЕРИТОРИЈА

издавач

Културни центар Новог Сада
Католичка порта 5, Нови Сад
тел: 021 528 972
факс: 021 525 168
е-mail: info@kcns.org.rs
www.kcns.org.rs

за издавача

Бојан Панаотовић

дизајн корица

Сања Бркић

џриџрема

Владимир Ватић

шџамџа

 САЈНОС, Нови Сад
ШТАМПАРИЈА

џираж

1000 примерака

CIP – Каталогизација у публикацији

Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.161.2-4

АНДРУХОВИЧ, Јуриј, 1960-

Моја последња територија : изабрани есеји / Јуриј Андрухович ; с украјинског превеле Милена Ивановић и Ала Татаренко. - Нови Сад : Културни центар Новог Сада, 2021 (Нови Сад : Сајнос). - 271 стр. ; 19 см. - (Едиција Џепни анаграм. Есеји)

Тираж 1.000.

ISBN 978-86-7931-908-1

COBISS.SR-ID 48586761